

**דו"ח הוועדה להערכת איכות במסגרות החרדיות
בתחום מנהל עסקים וחשבונאות**

**הקריה האקדמית אונו
קמפוס אור יהודה וקמפוס ירושלים**

מרץ 2015

ניסן, תשע"ה

דו"ח הוועדה להערכת איכות במסגרות החרדיות בתחום מנהל עסקים

וחשבונאות

1. רקע

בהחלטת המועצה להשכלה גבוהה מיום ה-10 לינואר 2012, נקבע כי "תיערך בקרה שוטפת באשר להבטחת עמידת התכניות למגזר החרדי, ובמיוחד תכניות הנלמדות מחוץ לקמפוס... לרבות בקרה כי רמת התכניות, חברי הסגל המלמדים בהן, הבחינות ותשתיות הלימודים זהות לתכניות הנלמדות בקמפוסים".

בהמשך לכך, החליטה מל"ג ב-23 לאוקטובר 2012 "לקיים תהליך של הערכת איכות של הפלטפורמות והמסגרות החרדיות". בנוסף החליטה מל"ג, כי "פעילות הערכה והבקרה תתבצע ע"י האגף להערכת איכות."

פעילות הבטחת האיכות של המועצה להשכלה גבוהה במח"רים והפלטפורמות החרדיות נועדה להתאים את בדיקת מסגרות אלה לתהליכי הבטחת האיכות השוטפים המתבצעים במוסדות להשכלה גבוהה בישראל.

לפיכך, גובשו ההנחיות לביצוע הערכה עצמית, שבסופן הגישו המוסדות דו"ח הערכה עצמית. מטרת הערכה הינה לתת תמונה ונתונים מפורטים וברורים לגבי תכניות הלימודים במח"רים ובפלטפורמות החרדיות ולבדוק את מידת זהותן לתכניות במוסדות האם.

ביום 24.11.13 אישרה המועצה להשכלה גבוהה את הרכב הוועדה להערכת איכות במסגרות החרדיות בתחום מנהל עסקים וחשבונאות

להלן ההרכב שאושר:

- פרופ' שמעון בנינגה, הפקולטה לניהול, אוניברסיטת תל אביב
 - ד"ר שלומית זוטא, ביה"ס לניהול וכלכלה, המכללה האקדמית תל אביב-יפו
 - פרופ' יצחק פריד, הפקולטה לניהול, אוניברסיטת סירקיוס, ניו-יורק, ארה"ב
 - פרופ' יונתן קורנבלוט (אמריטוס), בית הספר למנהל עסקים, האוניברסיטה העברית
- גב' אלכס בוסלוביץ- ביליק -מרכזת הוועדה, האגף להערכת איכות, המועצה להשכלה גבוהה

במסגרת פעילותה, הוועדה התבקשה:

1. לבדוק את הנושאים הבאים ולהגיש לוות"ת ולמל"ג דו"ח מסכם הכולל מסקנות והמלצות באשר לרמתן של התכניות ולמידת זהותן למוסדות האם, תוך התייחסות לנושאים הבאים:

- התנהלות אקדמית ואדמיניסטרטיבית.
- תכנית הלימודים, כולל סילבוסים ודרישות הקורסים.
- סגל, כולל קורות חיים ואיכות ההוראה.
- פרופיל הסטודנטים: פרופיל הקבלה ואופן קבלה כולל הדרישות לסיום התואר.
- תשתיות: מבנה, כיתות לימוד, חדרי סגל, מזכירות, ספריה ומאגרי מידע.
- תוצאות הלמידה בשני מישורים: א. רמת הבחינות, עבודות ופרויקטים וממוצע הציונים; ב. תעסוקת הבוגרים (כגון: אופי התעסוקה, המשך לימודים אקדמיים).

2. לבחון את דוחות ההערכה העצמית, שהוגשו על ידי המוסדות אשר בהם מסגרות חרדיות ללימודי מנהל עסקים וחשבונאות, ולערוך ביקורים במוסדות אלה.

3. להגיש למל"ג דו"ח על כל אחת מתוכניות הלימוד, הכוללים את ממצאי הוועדה והמלצותיה.

2. עבודת הוועדה

ביום 23.3.14 התקיימה ישיבת ההכנה הראשונה של הוועדה, במהלכה דנה הוועדה בנושאים מהותיים הנוגעים להשכלה הגבוהה בישראל, פעילות וועדת ההיגוי לחרדים, פעילות האגף להערכת איכות ותכניות הלימודים למנהל עסקים וחשבונאות במסגרות החרדיות.

במסגרת ההערכה בחודש מרץ 2014 הוועדה ביקרה בשני מוסדות 4 קמפוסים שונים: המרכז האקדמי לב (קמפוס לוסטיג וקמפוס דעת), הקריה האקדמית אונו (קמפוס אור יהודה וקמפוס ירושלים). במהלך הביקורים נפגשה הוועדה עם בעלי תפקידים שונים במוסדות, הנהלה בכירה, אנשי סגל, סטודנטים ובוגרים וערכה סיור במחלקות.

דו"ח זה עוסק בתכנית הלימודים במנהל עסקים וחשבונאות שמקיימת הקריה האקדמית אונו בקמפוס אור יהודה ובקמפוס ירושלים. ביקור הוועדה התקיים בתאריכים: 26.4.14 ו-27.3.14.

לוח הזמנים של הביקור מצורף כנספח 2.

תקציר מנהלים

הוועדה ביקרה בשבוע של ה-22.3.2014 ב-2 תכנית למנהל עסקים לחרדים בקרייה האקדמית אונו. בקרייה האקדמית אונו מתקיימת תכנית לגברים ולנשים גם בקמפוס החרדי באור יהודה וגם בקמפוס החרדי בירושלים.

שתי התכניות שלהלן פועלות במסגרת הקרייה האקדמית אונו. דקאן התכניות הינו פרופ' ירון זליכה. לכ"א מן התכניות מנהל אקדמי נפרד. בדו"ח זה נקרא לתכניות הללו "קרית אונו".

- קמפוס אור יהודה—תכנית בחשבונאות ותכנית במנהל עסקים
- קמפוס ירושלים (מלחה)—תכנית בחשבונאות ותכנית במנהל עסקים

באופן כללי מצאנו שבכל התכניות תכנית הלימודים הינה מכובדת ותואמת את ציפיותינו מתכנית ב"א במנהל עסקים או חשבונאות מסוג זה של מכללה. התרשמנו מאד מאיכות הסטודנטים, המחויבות שלהם ללימודים, והרצון העז שלהם להצליח בלימודים ולמצוא דרך לשוק העבודה. מצאנו—בשני המוסדות—חבר מורים המחויב מאד לסטודנטים ולאידאולוגיה העומדת מאחורי התכניות.

בשני מישורים אפשר לשפר את התכניות:

- תגבור שירותי קריירה והשמה.
- תגבור הוראת השפה האנגלית.
- לגבי שנת ההשלמה עבור חסרי בגרות (בעיקר גברים): אנחנו ממליצים לעבות את השנה ולהפוך אותה ללימודים במכסת זמן מלאה. תחושתנו היא שהמבנה הנוכחי איננו מכין את הסטודנטים כראוי להמשך לימודים אקדמיים.

הוועדה מוצאת לנכון להוסיף כמה מילים על עצם הרעיון של תכניות לחרדים. התכניות הן סוג של "העדפה מתקנת" הנובעת מהצורך להכניס צעירים חרדיים למעגל התעסוקה. תכניות אלו מלוות בפשרות קשות: הפרדה כמעט מוחלטת בין גברים ונשים, אפליה נגד נשים (מרצות לא מורשות ללמד גברים), קבלה בתנאים מקילים שלהם לא זוכים רבדים אחרים באוכלוסייה, סובסידיות ממלכתיות, ועוד.

אנחנו מצדיקים (בהרגשת אי-נוחות מסויימת) העדפה זו בגלל הצרכים המיוחדים של אוכלוסיית היעד והצורך הלאומי לאינטגרציה של הסקטור החרדי בשוק העבודה בישראל. במיוחד אנחנו מזהירים נגד "המשך טבעי" לתכניות: תארי מ"א ואפילו תארי דוקטורט לחרדים. לדעתנו, המל"ג צריכה לדאוג שהתחלה צנועה ומבטיחה זו לא תוביל להקמת "אוניברסיטה חרדית". הסטייה מעקרון השוויוניות צריכה להיות זמנית ומוגבלת, שמא המאמץ לאינטגרציה של סקטור מסויים יוביל לפילוג עוד יותר קיצוני בחברה הישראלית.

חשוב לנו להדגיש כי הצלחת התכניות שביקרנו עלולה ליצור אצל הסטודנטים ואצל סגל ההוראה את הרושם (המוטעה) שלימודי ליבה ורקע השכלתי רחב אינם נחוצים להשכלה אקדמית וניתן לסגור פערים של שנים בתקופת מכינה קצרה יחסית. לדעתנו סגירת הפערים היא שטחית למדי ורמת מקצועות הליבה נעדרת עומק.

תכניות לימודים

התכניות בקמפוסים החרדיים של קריית אונו זהות במהותן לתכניות המקבילות בקמפוס האם. מצבת ההוראה היא משותפת וחומר הלימודים אחיד.

הערה גורפת: ברצוננו לציין שמירב הקורסים הבסיסיים בכל הקמפוסים של קריית אונו ניתנים ע"י סגל יחסית זוטור, כך שתלמיד שאינו ממשיך בתחום מסויים ולומד רק את הקורס הבסיסי בתחום לא ייחשף למרצים בכירים בתחום.

המלצות לגבי תכנית הלימודים

מצאנו מספר נקודות הטעונות שיפור בכל התכניות למגזר החרדי. הסטודנטים מגיעים עם חוסר משמעותי בידע האנגלית (הבעיה חריפה יותר בקרב גברים ופחות בקרב נשים שלרבות מהן יש בגרות באנגלית). המוסדות מודעים לבעיה זו ודורשים מהסטודנטים לימוד במכינה באנגלית. בקריית אונו מוצעות 3 נ"ז נוספות באנגלית במהלך הלימודים, במקום קורסי בחירה המהווים חלק מתכנית הלימודים בקמפוס האם.

כך או אחרת, לימודי האנגלית אינם מביאים את הסטודנטים לרמה מספקת לשוק העבודה.

- חשיפה לעולם החיצון: יש מעט מידי מרצים אורחים ופעילויות החושפות את הסטודנטים לנעשה בעולם העסקים. לדעתנו זה פוגע בהשמה בשוק העבודה.
- למרות שיחידים בסגל ההוראה ובסגל המנהלי של התכניות עושים כמיטב יכולתם לסייע בתהליך מציאת עבודה, התכניות לא מיסדו את תהליך ההשמה.

סטודנטים - קמפוסים אור יהודה וירושלים

הוועדה התרשמה מהאיכות, הרצינות והעניין של הסטודנטים בשני הקמפוסים. רוב הגברים הינם נשואים עם כמה ילדים. התכניות של קריית אונו מרוכזות ביומיים וחצי בשבוע (גברים ונשים בימים אחרים), דבר המאפשר לסטודנטים לעבוד במשרה חלקית במקביל ללימודי התואר הראשון.

נתוני הקבלה לקמפוסים השונים הינם כדלקמן:

שנה אקדמית			אור יהודה
2012/2013	2011/2012	2010/2011	
תשע"ג	תשע"ב	תשע"א	
618	844	523	מתעניינים
194	423	301	מתקבלים
152	206	184	מממשים בפועל

שנה אקדמית			ירושלים
2012/2013	2011/2012	2010/2011	
תשע"ג	תשע"ב	תשע"א	
280	261	234	מתעניינים
160	174	165	מתקבלים
126	135	133	מממשים בפועל

להשוואה, להלן סטטיסטיקות דומות עבור קמפוס האם בקריית אונו.

שנה אקדמית			קריית אונו (קמפוס האם—תכנית רגילה)
2012/2013	2011/2012	2010/2011	
תשע"ג	תשע"ב	תשע"א	
6516	6902	5456	מתעניינים
579	706	558	מתקבלים
345	439	486	מממשים בפועל

תנאי קבלה

תנאי קבלה בקמפוסים החרדיים שונים מאלו של קמפוס האם ולרוב הגברים החרדיים אין לימודי ליבה כלל וכמובן שאין להם בגרות. תנאי הקבלה הם:

- 1) תעודת בגרות מלאה + בחינות כניסה (אין דרישה פורמאלית במתמטיקה או באנגלית).
- 2) לחסרי בגרות בגיל 30 ומטה – מכינה בציון 75 לפחות בכל קורס (מיקרו כלכלה, אנגלית רמה D, אשנב מתמטיקה + 2 קורסים כלליים)
- 3) לחסרי בגרות מעל גיל 30 - מכינה בת סמסטר בציון 75 לפחות בכל קורס (אוריינות אקדמית, אנגלית רמה D, מתמטיקה ועוד 3 קורסים)

תכנית השלמה

יותר מ-80% מהנשים המתקבלות לתכניות החרדיות של קריית אונו (80% באור יהודה ו-82% בירושלים) הינן בוגרות בתי ספר תיכוניים חרדיים (בעיקר בית יעקב וחב"ד) עם בגרות של משרד החינוך או בחינות מקבילות "אקסטרניות" בהן הן מגיעות לסף הקבלה של מוסד האם. אי לכך לרובן אין צורך בשנת השלמה.

אצל הגברים המצב שונה לחלוטין. רק ל-42% מהסטודנטים באור יהודה ול-30% בירושלים יש בגרות מלאה. רוב חסרי הבגרות הם גברים בוגרי ישיבות חרדיות המתקבלים על סמך הישגים במכינות.

בקמפוס האם כ-15% מתקבלים לתכנית לאחר שנת השלמה אך כולם למדו בבית ספר תיכון.

תכניות ההשלמה הינן קצרות (לעומת 12 שנות לימוד במערכת בתי ספר רגילים) ויש מקום לחזקן ולשפרן כך שכניסתם של בוגרי ישיבות חרדיות ללימודי תואר תהיה מוצלחת יותר. אנחנו סבורים כי הארכת תכנית ההשלמה תוביל להקטנת אחוז הנשירה.

אחוז נשירה

אחוזי הנשירה בכל הקמפוסים גבוהים (מאוד). על פני 4 שנים הנשירה הממוצעת בקמפוס החרדי באור יהודה היא 34%. להשוואה, בתכנית המקבילה (לא חרדית) בקמפוס האם על פני 5 שנים הנשירה הממוצעת היא כ-36%. קשה להשוות את סיבות הנשירה בין שני סוגי התכניות בגלל ההבדלים הגדולים בהכשרתם הקודמת של הסטודנטים ובהעדר אמות מידה מתאימות שיאפשרו השוואה בין התכניות החרדיות והתכניות בקמפוס האם, אך בהחלט ייתכן שהנשירה מהקמפוס החרדי נובעת יותר מקושי בלימודים הנגרם ע"י כניסה לתכנית ללא הכשרה מתאימה (מכינה שאיננה מספיקה לגשר על הפער העצום בלימודי ליבה) ולא מחוסר מוטיבציה. אלה ששורדים את התכניות החרדיות מסיימים עם ציון סופי של 76.1 לעומת 78.4 בקמפוס הראשי.

יחס סגל סטודנט

יחס הסטודנטים לסגל בכלל הקמפוסים הוא 1:61, ואילו המל"ג ממליצה על יחס של 1:50 לכל היותר. לדברי ההנהלה, לא ניתן לחשב את היחס בקמפוסים החרדיים בנפרד. בכל מקרה היחס הנוכחי נראה לנו לא מתאים לסטנדרטים שקבעה המל"ג. אנחנו מעירים גם כי חלק בלתי

פרופורציונלי של ההוראה בתכניות החרדיות מוטל על סגל יחסית זוטר, כך שלמעשה יש חוסר איזון בין מצבת הסגל לבין ההוראה בפועל.

מדיניות העדפה מתקנת

מוסד האם מקיים תכנית להעדפה מתקנת לבעלי מוגבלויות. המבנים באור יהודה ובירושלים מונגשים היטב לבעלי מוגבלויות.

השמה בעבודה

קיימת מערכת ייעוץ בכל הקמפוסים אך משיחות עם סטודנטים מסתבר שיש להם קושי ביציאה לשוק העבודה, הן בגלל גילם (מעבר ל-30) והן בגלל היותם חרדים בשוק חילוני. יש מקום לשפר את מערך ההשמה. הועדה ממליצים שיוגבר מאד מערך הייעוץ וההכוונה בקריירה ובהשמה.

לתחושת הוועדה, למרות שרוב הבוגרים מוצאים עבודה בסוף הלימודים, יש תחושת אכזבה מסוימת בין בוגרי מנהל עסקים מאופי ואיכות העבודה שהושגה. לתחושתנו בוגרי חשבונאות לא מוצאים רמת עבודה התואמת את הישגיהם במבחני מועצת רואי חשבון.

קיימת מערכת ייעוץ, אך לדברי הסטודנטים הם נתקלים בקושי במציאת עבודה. יש מקום לשפר את מערך ההשמה וכן את הפעילות מחוץ-ללימודים להכרת המשק, כפי שיפורט בפרק הסיכום.

סגל אקדמי וסגל מנהלי

בפרק זה נבחן את איכות הסגל האקדמי ואת מידת אחידות שיבוץ הסגל האקדמי בין הקמפוס הראשי לבין שני הקמפוסים החרדיים, את מידת התאמתו של הסגל המנהלי לצרכים, ואת איכות התשתיות הפיזיות הקיימות בכל אחד משני הקמפוסים החרדיים (חדרי כיתות, חדרי מרצים, ספרייה, מעבדות מחשבים ובסיסי מידע, מעונות לתינוקות ונגישות לנכים).

א. סגל אקדמי

איכות הסגל

הסגל האקדמי של הקריה האקדמית אונו כולל מספר נכבד של פרופסורים ודוקטורים. עם זאת, ההוראה בקורסי היסוד של התכניות השונות (כולל זו של הקמפוס הראשי) נעשית ברובה על ידי חברי סגל זוטור בעלי תואר שני לכל היותר. יתרה מזו, רבים מחברי הסגל בדרגת פרופסור מלמדים אך ורק בתכניות התואר השני. כתוצאה מכך, רמת החשיפה בפועל של הסטודנטים לחברי סגל בדרגת פרופסור ובעלי תואר שלישי נמוכה.

הוועדה קיבלה את הרושם כי סגל המרצים מסור לסטודנטים, וכי הפן האידיאולוגי של שילוב האוכלוסייה החרדית בחיי העבודה מהווה מרכיב חשוב בעבודתו. שיחות עם הסטודנטים העלו כי קיימת שביעות רצון מרמת ההוראה של הסגל האקדמי ומיחסו אל הסטודנטים. הסטודנטים ציינו מקרים בודדים בהם ביקשו לא לשבץ מרצים שרמת ההוראה שלהם הייתה נמוכה, וההנהלה נענתה לבקשתם.

אחידות השיבוץ בין הקמפוסים

השגת אחידות מלאה בין קמפוס האם, שהוא קמפוס חילוני, לבין הקמפוסים החרדיים כמעט ואיננה אפשרית. זאת—משום שנשים אינן יכולות להרצות לקהל גברים, ואילו גברים, אם הם נשואים, יכולים לעמוד בפני קהל נשים וגברים כאחת. יש לבחון את אחידות השיבוץ בין הקמפוסים לאור עובדה זו. דקאן בית הספר ציין בפני הוועדה כי נעשה ניסיון מיוחד לשלב נשים בסגל התכניות לנשים לאור אי היכולת לשבצן בתכניות לגברים.

כתוצאה מאלו התרשמה הוועדה כי לא קיימת אחידות מלאה בשיבוץ המרצים לקמפוסים השונים.

שני הקמפוסים החרדיים משרתים גברים ונשים כאחת, כאשר בכל יום בשבוע מגיעה לקמפוס רק אחת משתי האוכלוסיות. כתוצאה מכך, הבחינות בקורסים הנלמדים באותו סמסטר בכמה קמפוסים אינן יכולות להתקיים באותו יום, ולכן אינן יכולות להיות זהות. עם זאת, נאמר לוועדה כי נעשים מאמצים גדולים כדי שהבחינות השונות יהיו ברמה זהה.

לאור הקושי הגלום בעניין זה, הוועדה רואה חשיבות מיוחדת בשימת דגש על שיבוץ אותם מרצים לכל התכניות במידה המכסימלית האפשרית.

הוועדה רוצה להביע את דאגתה לנוכח העובדה כי הכורח לשבץ רק מרצים גברים לקמפוסים החרדיים שבהם לומדים גברים בלבד עלול לגרום לאפליה אינהרנטית נגד נשים, שכן שיקול גמישות השיבוץ עלול להביא לכך שמוסדות אקדמיים חרדיים יעדיפו העסקת גברים לעבודה כמרצים על פני העסקת נשים. פתרון אפשרי לבעיה הוא שילוב מוגבר של נשים בתכניות לנשים, אך דבר זה יביא בהכרח להגברת השוני בין הסגלים המשובצים בקמפוסים השונים ולצורך בהידוק הפיקוח.

ב. סגל מנהלי

לכל אחד מן הקמפוסים יש, בנוסף למנהל אקדמי, מנהל האחראי על הצד הלא אקדמי. מנהלים אלו נבחרו כך שיכירו היטב את אורח החיים החרדי ואת הבעיות המיוחדות אותו. בנוסף, ישנם אנשי סגל אחרים המטפלים בצדדים טכניים, כגון רישום וקבלה.

הוועדה התרשמה כי ישנו מספר מספק של חברי סגל מנהלי, וכי הסטודנטים שבעי רצון מתפקודם. נראה כי חברי הסגל המנהלי קשובים לבקשותיהם של הסטודנטים, ומטפלים בעניינים המועלים על ידם במהירות ויעילות.

תשתיות

באופן כללי, התשתיות הקיימות בשני הקמפוסים משביעות רצון.

חדרי כיתות

קיימים חדרי כיתות במספר מספק, והם ממוזגים ומצוידים היטב.

חדרי מרצים

בכל הקמפוסים ישנם חדרים למנהל האקדמי. כמו כן, קיימים חדרים לראשי התחומים.

בכל הקמפוסים מצוי חדר המשרת את כל המרצים האחרים.

ספרייה

נקודת תורפה בולטת בשתי הספריות הוא מיעוט חומר באנגלית – ספרי לימוד, ז'ורנלים ועיתונים. הדבר נובע מן העובדה שהסגל ממעט להשתמש בחומר באנגלית, לאור חוסר ידיעת השפה האנגלית בקרב הסטודנטים.

בהתעלם מעובדה זו, אפשר לציין לטובה את רמת הספריות. הן גדולות ונוחות עם שולחנות לימוד לסטודנטים, ונראה כי הסטודנטים מרוצים מרמת השירות והידע של הספרנים.

מרבית הספרות האקדמית בעברית עומדת לרשות הסטודנטים. כן נמסר לנו כי באופן כללי בקשות ממרצים או סטודנטים להזמנת חומר שאינו מצוי בספרייה נענות בחיוב ומועמדים לרשות הסטודנטים מקורות נוספים כל עוד הם עומדים בתנאי הסינון, לדוגמא – עיתונות כלכלית ישראלית.

מעבדות מחשבים ובסיסי מידע

בכל הקמפוסים קיימות מעבדות מחשבים. המעבדות מצוידות בתוכנות ובאינטרנט כשר. המשמעות של אינטרנט כשר היא כי המערכת מסננת אתרים שתוכנם אינו רצוי, לדעת ההנהלה. עם זאת, נטען על ידי ההנהלה והמרצים כי כל האתרים הנדרשים לצורך הקורסים עומדים לרשות הסטודנטים.

מעונות לתינוקות

בקמפוס חרדי המשרת נשים קיומו של מעון לתינוקות הכרחי. רוב הסטודנטיות נישאות ויולדות בזמן לימודי התואר (ואף יותר מפעם אחת), ורבות מהן מתחילות אותו כשהן נשואות ומטופלות ביותר מילד אחד. ברוב המקרים, הן חוזרות ללימודי התואר זמן קצר מאוד לאחר הלידה משום שהן רוצות להשלים את התואר במהירות הרבה ביותר ולצאת לפרנס את משפחתן.

בעיית הטיפול בתינוקות בעת שהן נמצאות במוסד מטרידה אותן מאוד, ולכן חשיבותו של מעון לתינוקות בקמפוס במחיר סביר היא קריטית.

בשני הקמפוסים מוצע מעון לתינוקות במחיר זול מאוד, והסטודנטיות שבעות רצון מרמתו וממחירו.

נגישות לנכים

בשני הקמפוסים של הקריה האקדמית אונו קיימת נגישות מלאה לנכים.

הוראה ותוצאות למידה

התרשמנו מרמת המחויבות הגבוהה של סגל ההוראה. המוסדות מתייחסים ברצינות להערכות ההוראה של הסטודנטים ופועלים במרץ לתקן פגמים בהוראה. נעשה מאמץ לשמור על אחידות חומר ההוראה בין הקמפוסים השונים ובין המבחנים בקורסים, כך שבאותו קורס יהיה סילבוס זהה ומבחן זהה ללא קשר למיקום הקורס והקהל.

במקרים שבהם אי אפשר לתת בחינה זהה (בגלל מגבלות של מועדים ומקומות שונים שבהם נלמד אותו קורס), נאמר לוועדה ע"י הנהלת התוכניות החרדיות בקרית אונו כי נעשה מאמץ גדול לשמור על רמה זהה בין מבחנים הניתנים באותו קורס. מבלי להטיל ספק באמינות ההנהלה של התוכניות בקרית אונו, לוועדה אין דרך לבדוק טענה זו (בגלל ריבוי המקצועות השונים).

בתכניות ב"א בחשבונאות יש אמות מידה ברורות לתוצאות ההוראה: המבחנים של מועצת רואי חשבון. אין ספק כי תלמידי הקריה האקדמית אונו מצליחים יפה מאד במבחני המועצה, כך שאפשר להסיק שבאופן כללי המוסד מקיים את מבחן תוצאות הלמידה.

במנהל עסקים המצב יותר מסובך: אין מדד חיצוני לאיכות לאחר סיום התואר. התרשמנו שאיכות הסטודנטים במנהל עסקים נמוכה מזו של חשבונאות, ושלסטודנטים קשה יותר למצוא תעסוקה הולמת. אנחנו מעירים כי מצב זה אינו ייחודי לתכניות החרדיות: גם בתכניות "חילוניות" קיימת בעיה של תעסוקה בתחום.

סיכום והמלצות

תכניות ייעודיות לחרדים הן כנראה הכרחיות מבחינה לאומית בכדי לקדם את האינטגרציה של הציבור החרדי בשוק העבודה ובחברה הישראלית. לפיכך הועדה מברכת על המאמץ של המל"ג ושל הקריה האקדמית אונו לקיים לימודים ברמה נאותה לאוכלוסייה שברוב המקרים מגיעה ללימודי ב"א ללא הכנה מספקת. התרשמנו מרצינות הסגל והסטודנטים. ניכר כי נעשה מאמץ מוצלח לקיים את הלימודים לחרדים ברמה ובאיכות דומות לתכניות מקבילות במוסד האם.

אנחנו ממליצים שבכל התכניות יושם דגש על עיבוי משמעותי כדלקמן:

- הוועדה סבורה כי ראוי שסטודנטים של תואר ראשון ייחשפו במידה רבה יותר לחברי סגל בדרגת פרופסור ובעלי תואר שלישי. ההוראה בקורסי היסוד של התכניות השונות (כולל זו של הקמפוס הראשי) נעשית ברובה על ידי חברי סגל זוטרי בעלי תואר שני לכל היותר.
- הוועדה ממליצה לשפר את היחס של סטודנטים לסגל באופן שישקף את מצבת ההוראה שיש בקמפוסים.
- הוועדה סבורה כי הוראת המתמטיקה ואנגלית דורשת תגבור הן בשלב המכינה והן במהלך התואר.
- ישנם מוסדות המציעים פרויקט אינטגרטיבי (מעין internship) לקראת סוף הלימודים. התרשמנו שפרויקט זה עוזר לסטודנטים בהכרת סביבת העבודה במשק, בהפנמת החומר הנלמד במהלך התואר, וכמובן גם במציאת עבודה לאחר הלימודים. אנחנו ממליצים לשקול קורס/פרויקט דומה בקריית אונו.
- באופן כללי, צריך להגביר את חשיפת הסטודנטים לנעשה במשק. בכל התוכניות ראוי להביא יותר מרצים חיצוניים, לארגן כנסים העוסקים בנושאים מרכזיים בכלכלה הישראלית, ולערוך סיורים בגופים שונים במשק.
- סטודנטים זקוקים לעזרה בהכוונת קריירה, החל באספקטים טכניים כגון כתיבת קורות חיים והכנה לראיונות וכלה ביצירת קשרים עם מעסיקים פוטנציאליים. בוגרי המוסדות יכולים לספק הדרכה, עזרה וחונכות.

על החתום:

ש, א

ד"ר שלומית זוטא

שמעון גונז:

פרופ' שמעון בנינגה, יו"ר

יונתן קורנבלוט

פרופ' יונתן קורנבלוט (אמריטוס)

יצחק פריד

פרופ' יצחק פריד

כ"א כסלו, תשע"ד
24 נובמבר, 2013

לכבוד
 פרופ' שמעון בנינגה, הפקולטה לניהול, אוניברסיטת תל אביב
 די"ר שולמית זוטא, ביה"ס לניהול וכלכלה, המכללה האקדמית תל אביב-יפו
 פרופ' יצחק פריד, הפקולטה לניהול, אוניברסיטת סירקיוס, ניו-יורק, ארה"ב
 פרופ' יונתן קורנבלוט (אמריטוס), בית הספר למנהל עסקים, האוניברסיטה העברית

נכבדי,

הריני מתכבדת למנותכם כחברים בוועדה להערכת איכות הלימודים במנהל עסקים וניהול במסגרות החרדיות.

הוועדה מתבקשת לבדוק את הנושאים הבאים ולהגיש לות"ת ולמלי"ג דו"ח מסכם הכולל מסקנות והמלצות באשר לרמתן של התכניות ולמידת זהותן למוסדות האם, תוך התייחסות לנושאים הבאים:

- התנהלות אקדמית ואדמיניסטרטיבית.
- תכנית הלימודים, כולל סילבוסים ודרישות הקורסים.
- סגל, כולל קורות חיים ואיכות ההוראה.
- פרופיל הסטודנטים: פרופיל הקבלה ואופן קבלה כולל הדרישות לסיום התואר.
- תשתיות: מבנה, כיתות לימוד, חדרי סגל, מזכירות, ספרייה ומאגרי מידע.
- תוצאות הלמידה בשני מישורים: א. רמת הבחינות, עבודות ופרויקטים וממוצע הציונים; ב. תעסוקת הבוגרים (כגון: אופי התעסוקה, המשך לימודים אקדמיים).

אני מאחלת לכם עבודה פורייה.

פרופ' שמעון בנינגה יכהן כיו"ר הוועדה.

גבי אלכס בוסלוביץ-ביליק תרכז את עבודת הוועדה.

בברכה,

פרופ' חגית מסר-ירון
סגן יו"ר המלי"ג

העתק:

פרופ' מנואל טרכטנברג – יו"ר ות"ת
 גבי מיכל נוימן – סמנכ"ל האגף להערכת איכות והבטחתה
 גבי אלכס בוסלוביץ-ביליק – מרכזת הוועדה, האגף להערכת איכות והבטחתה
 מר רביד עומסי-מנהל פרויקט המחירים

לויז לביקורי הוועדה להערכת איכות מנהל עסקים במסגרות החרדיות

מעודכן ליום 3.3.14

תאריך	ביקור/פגישה	מיקום
23.3.14 יום ראשון 09:00-18:00	יום הכנה	המועצה להשכלה גבוהה רח' ז'בוטינסקי 43 ירושלים. (חדר ישיבות תמר)
24.3.14 יום שני 13:00-20:00	ביקור	מכון לוסטיג אלוף דוד 187 רמת גן
25.3.14 יום שלישי 10:00-18:00	ביקור	מכון דעת בית הדפוס 9, גבעת שאול, ירושלים
26.3.14 יום רביעי 10:00-16:30	ביקור	הקריה האקדמית אונו רח' יהדות קנדה 29, אור יהודה
27.3.14 יום חמישי 10:00-16:30	ביקור	הקריה האקדמית אונו- דרך אגודת ספורט הפועל, ירושלים
28.3.14 יום שישי	כתיבה	מלון דן פנורמה, תל אביב

		09:30-15:00
מרכז הכנסים והאירוח אפעל ברמת אפעל רח' היסמין 1, רמת אפעל	כתיבה	30.3.14 יום ראשון 10:00-18:00
המועצה להשכלה גבוהה רח' ז'בוטינסקי 43 ירושלים. (חדר ישיבות תמר)	כתיבה+סיכום	31.3.14 יום שני 10:00-18:00